

[Arbejds- og boligministeren.]

førelse og fremtidige administration, og man forudsætter, at etableringen af fælles værkstedshuse sker i snævert samarbejde med vedkommende kommune. Det er efter lovforslaget ikke ganske udelukket, at der i tilfælde, hvor der ikke er fornødent grundlag for at etablere et sådant lokalt selskab, med indenrigsministerens samtykke i det enkelte tilfælde kan ydes lån til en kommune, der selv forestår opførelsen og driften af et værkstedshus.

Det vil i almindelighed være en forudsætning, at støtten ydes til nyopførelse af fælles værkstedshuse, men der er dog i lovforslagets § 16, stk. 6, åbnet adgang til, hvor særlige forhold måtte tale derfor, at yde lån til indretning af værkstedshuse i allerede bestående bygninger. Der sigtes herved til, at der visse steder i landet kan være behov for at indrette bestående bygninger fra nedlagte erhvervsvirksomheder, således at disse bygninger på ny kan blive taget i anvendelse.

I lovforslagets afsnit V, VI og VII indeholdes dels — i afsnit V — nogle bestemmelser, som er fælles for de beskæftigelsesarbejder, der henhører under arbejdsministeriets administration, herunder de mindre arbejder, som godkendes af de lokale amtsnævn, dels — i afsnit VI — en almindelig bestemmelse om de lempelser, som kan fastsættes af arbejdsministeren vedrørende de til optræning af erhvervshæmmede m. v. iværksatte foranstaltninger, dels endelig — i afsnit VII — forskellige overgangs- og slutningsbestemmelser. Jeg kan i det hele vedrørende de i disse afsnit indeholdte bestemmelser henvise til lovforslaget og bemærkningerne til de enkelte paragraffer.

Som jeg allerede har nævnt, har lovforslaget i sin helhed været forelagt det folketingsudvalg, som behandler oppositionens lovforslag om ændringer i beskæftigelsesloven, og da der fra regeringens side må lægges megen vægt på, at der bl. a. ved de foreslåede foranstaltninger til udbygning af industriarealer og til etablering af fælles

værkstedshuse tilvejebringes muligheder for en forstærket udvikling af erhvervslivet, skal jeg anmode om, at det nu fremsatte lovforslag må blive underkastet en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Philip): Jeg har her ved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om egnsudvikling*.

I den erklæring, som statsministeren umiddelbart efter regeringens dannelse afgav her i tinget den 29. maj i fjor hed det: „Spørgsmålet om udbygningen af erhvervslivet i de områder af landet, der er særlig hårdt ramt af ledighed, vil blive taget op til ny behandling.“

I åbningstalen den 1. oktober i fjor fremhævede statsministeren nødvendigheden af, at der tilvejebringes grundlag for øget produktion og beskæftigelse, og at det er påkrævet med betydelige investeringer i industrien for at skaffe nye arbejdspladser. I denne forbindelse fremhævede statsministeren, at mere specielle problemer foreligger i forbindelse med erhvervsudviklingen i de tyndt befolkede egne og i landsdele, hvor arbejdsløsheden er særlig stor.

Det har i øvrigt vakt opmærksomhed, at der i forskellige dele af landet i den seneste tid fra erhvervsdrivende, organisationer og kommuner er taget initiativ til at søge den industrielle udvikling fremmet i disse områder.

På denne baggrund forekommer det mig at være af interesse, at der gøres en indsats for at udbygge industrien i de egne af landet, som hidtil ikke har kunnet følge trop med det øvrige land i industriel udvikling. Man må nære forventning til, at det lokale initiativ, der har vist sig forskellige steder, vil være i stand til at sætte sig spor i udviklingen fremover, men det må på den anden side også forudses, at der vil kunne blive brug for en vis bistand fra statens side. Der kan være tale om opbygning af industri i områder, som måske ikke fuldt ud vil kunne magte de økonomiske problemer, der er forbundet med opbygning af ny industri, lige

[Handelsministeren.]

så vel som man kan tænke sig, at folk med ideer og initiativ kan have brug for en vis bistand af teknisk eller anden art.

I henhold til den eksisterende lovgivning kan der inden for hvert finansår ydes lån til industrivirksomheder op til et beløb af 10 mill. kr. Selv om denne lovgivning har kunnet bidrage til at løse betydningsfulde opgaver, kan den ikke anses for tilstrækkelig til at løse problemerne i den form, hvori de fremover kan ventes at komme til at foreligge. Regeringen har derfor fundet det rigtigt at foreslå den gamle lovbestemmelse suppleret med de bestemmelser, for hvilke der i det følgende gøres rede.

Lovforslaget er søgt udformet således, at det skulle kunne danne en rimelig ramme for statens bistand, således at der skulle blive mulighed for at træde til, også når der måtte fremkomme nye ideer eller forslag på dette område. Det er i lovens § 1 fastslået, at den tager sigte på ophjælpning af produktiv beskæftigelse i sådanne områder af landet, som med hensyn til industriel udvikling står tilbage for det øvrige land. Endvidere kan der efter forslaget ydes bistand i områder, der er ramt af særlige økonomiske vanskeligheder, selv om den industrielle udvikling måtte være lige så fremskredet som i det øvrige land. Det forekommer mig naturligt at medtage sådanne tilfælde, idet de områder, der er ramt af særlige økonomiske vanskeligheder, har det samme behov for bistand som de områder, hvor den industrielle udvikling ikke har været så stærkt fremskredet.

Ordnningen er tænkt iværksat ved nedsættelse af et særligt egnsudviklingsråd på 3 medlemmer, som jeg tænker mig skulle udvælges således, at dets medlemmer hovedsagelig skal kunne koncentrere sig om den foreliggende opgave. Det er foreslået, at de pågældende medlemmer skal have økonomisk, teknisk og administrativ indsigt, og at de skal bistås i arbejdet af repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening, De samvirkende Fagforbund, Akademiet for de tekniske Videnskaber og Landsforeningen „Dansk Arbejde“. Dette egnsudviklingsråd skal efter anmodning kunne yde rådgivning af teknisk og økonomisk art ved udarbejdelsen af egnede projekter. Der vil således være tale om, at rådet

for statskassens regning kan yde en art konsulentbistand ved oprettelsen af nye virksomheder. Rådet skal tillige følge udviklingen med henblik på fremkomsten af projekter, som kan antages at virke fremmende på den erhvervsmæssige udvikling, og en naturlig opgave vil i denne forbindelse være at holde kontakt med de forskellige udviklingsråd, som er eller måtte blive etableret i landets forskellige egne.

Hvis egnsudviklingsrådet skønner, at et projekt er forsvarligt, og at dets gennemførelse ikke kan finansieres alene gennem de sædvanlige finansieringsinstitutter, kan rådet gøre indstilling om finansiel støtte fra statskassen. Den støtte, der i så fald vil kunne komme på tale, foreslås i første række ydet i form af statsgarantier for lån, der er optaget i de sædvanlige pengeinstitutter eller hos andre långivere. Garantien skal efter forslaget kunne gå op til 90 pct. af anlægsomkostningerne med fradrag af de til gennemførelsen optagne ikke-garanterede lån. Det forudsættes, at der optages størst mulige normale prioritetslån.

Når garantien foreslås sat så relativt højt som op til 90 pct. af anlægsomkostningerne, må det ses i sammenhæng med, at der efter forslaget ikke er mulighed for at yde bistand fra statens side til fremskaffelse af driftskapital. Ofte vil det vel være sådan, at der kan være ikke uvæsentlige problemer for en ny virksomhed med at skaffe den fornødne driftskapital, men det forekommer mig, at man netop her er inde på et område, hvor der må forventes en indsats af det lokale initiativ, lige så vel som man naturligvis må forvente en lokal indsats ved fremskaffelse af de midler, for hvilke statsgaranti kan opnås.

Selv om det lokale initiativ ikke kan løfte alle finansieringsopgaver, må man formentlig også kunne forvente en økonomisk indsats fra andre end de lokalt betonedede pengeinstitutter — jeg tænker i denne forbindelse på det finansieringsinstitut, som bankerne i forbindelse med en række af erhvervslivets øvrige institutioner påtænker at oprette.

Som nævnt kan der tænkes at opstå problemer i forbindelse med fremskaffelse af den fornødne driftskapital, men jeg har ikke fundet det muligt på nærværende tidspunkt at overse dette problems omfang og søge

[Handelsministeren.]

nogen eventuel løsning herpå med statens bistand. Skulle der imidlertid senere vise sig væsentlige problemer på dette område, forekommer det mig, at det vil være naturligt til den tid at tage sådanne problemer op til nærmere overvejelse.

Den 90 pct.s garantigrænse, jeg har omtalt, tager sigte på garanti for lån til opførelse af nye fabriksbygninger med eller uden maskinpark, til udvidelse af bestående fabriksbygninger eller til anskaffelse og installation af maskiner i en virksomhedens tilhørende ejendom. Herudover er det i § 5 forudset, at der også kan ydes garanti for lån til anskaffelse af maskiner til opstilling i lejede lokaler. Garantien kan her ydes for indtil halvdelen af det til enhver tid skyldige beløb, dog ikke over 45 pct. af maskinernes anskaffelsespris. Garantien skal i henhold til § 4 nedbringes med lige store halvårige beløb over højst 15 år. En garanti i henhold til § 5 skal nedbringes med lige store årlige beløb over højst 10 år.

Som nævnt tager forslaget først og fremmest sigte på ydelse af statsgaranti for lån i det tilfælde, hvor det findes påkrævet, at staten yder finansiel bistand. I § 6 er det imidlertid foreslået, at der, hvor særlige omstændigheder måtte tale herfor, kan ydes lån af statskassen inden for samme grænse, som er fastsat for ydelse af statsgaranti. Man må regne med, at der vil kunne foreligge projekter, som er meget kapitalkrævende eller meget risikobehæftede, og hvor det som følge heraf ikke vil være muligt at iværksætte projekter alene ved finansiering gennem det almindelige kapitalmarked selv mod statsgaranti, men hvor det alligevel må forekomme rimeligt og forsvarligt at søge projektet realiseret. Det må være en rimelig opgave for staten i sådanne tilfælde at træde hjælpende til med en direkte låneydelse. Man må naturligvis i denne forbindelse være opmærksom på, at en sådan långivning kan medføre visse tab for statskassen, men når opgaven er at fremskaffe fornøden risikovillig kapital til fornuftige projekters gennemførelse og denne kapital ikke kan skaffes på anden måde, må staten træde til og bære den dermed forbundne risiko, som i givet fald kan føre til, at staten kan tabe penge. Til gengæld må sådanne eventuelle tab stilles over for de gevinster,

der skulle være forbundet med en forøgelse af den industrielle kapacitet.

De lån, der foreslås ydet, skal kunne gives på indtil 15 år — for lån til maskiner dog kun på indtil 10 år. Lånene kan efter forslaget gøres afdragsfrie de første 2 år.

Med hensyn til forrentningen af lånene foreslås det, at rentefoden skal fastsættes af handelsministeren efter forhandling med finansministeren. Dette forekommer mig at være en mere tilfredsstillende ordning end at fiksere en bestemt forrentning i selve loven. Vi ved, hvordan markedrenten kan svinge fra tid til anden, og det forekommer naturligt, at den rente, der skal betales af sådanne statslån, som der her er tale om, kan afpasses efter markedrenten.

Som det fremgår af forslaget, skal lånene ydes af handelsministeren efter forhandling med finansministeren og arbejds- og boligministeren, og det forudsættes, at der for garanterede lån eller statslån ydes sikkerhed i de anskaffede anlæg, foruden at der i særlige tilfælde skal være adgang til at kræve yderligere sikkerhedsstillelse.

Hvilke beløb der vil kunne komme på tale med hensyn til ydelse af statsgarantier eller direkte lån, er det ikke muligt på nærværende tidspunkt at danne sig noget skøn over, og jeg har derfor fundet det rimeligt i forslaget at indsætte en bestemmelse om, at disse beløb, herunder også udgifterne til konsulentvirksomhed, skal fastsættes ved de årlige finanslove.

Til slut vil jeg gerne sige, at man fra regeringens side har ment, at det foreliggende lovforslag skulle kunne danne en rimelig ramme om et forsøg fra statens side på at yde sit bidrag til udviklingen af vor industri, særlig i de industrielt tilbagestående områder.

Jeg skal tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings meget hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Adolph Sørensen* til justitsministeren:

„Hvormed begrundes ministerens ændringen af nummerpladeordningen for motorkøretøjer, og hvad regner man med at nyordningen vil koste at gennemføre?“

Adolph Sørensen: Når man ser bort fra knallertkørende, der jo nyder det særlige privilegium hverken at skulle betale motorskat eller lade deres motorkøretøj — ja, for manges vedkommende kunne man måske sige: legetøj — indregistrere, er det hårdt prøvede motorfolk i Danmark nu blevet stillet over for et nyt problem; et nyt irritationsmoment er føjet til alle dem, de i forvejen har at døje med. Forgæves har vi motorkørende spurgt os selv og også andre, hvad den omkalfatring af nummerpladeordningen, som nu er i gang efter påbud fra den højtærede justitsminister, egentlig skal gøre godt for. Der er ikke mange, der kan se den højere visdom i ordningen, for øvrigt heller ikke de politi- og motorinstanser, jeg har spurgt. Nogle har rent ud karakteriseret det hele som — jeg citerer — „hul i hovedet“; andre har i bedste fald frakendt ordningen enhver praktisk eller nyttig betydning.

Det må vel derfor være naturligt, at jeg nu retter dette spørgsmål til den højtærede justitsminister. Jeg har nok hørt udtalt formodning om, at ændringen skulle have det rent praktiske formål at lette identificeringen af det enkelte køretøjs hjemsted, men umiddelbart må man da mene, at det tværtimod er blevet vanskeligere at aflæse nummerpladerne. Tag f. eks. en personbil, der hidtil har kørt med nr. E 120; den skal måske fremtidig køre med nr. EX 47391, eller hvad ved jeg, og det vil da sige en nummerplade, som synes langt sværere at aflæse på den korte tid, der som oftest er levnet et vidne eller en politimand, et nummer, som vel også nok er sværere at huske, hvis man endelig har fået læst det. Man har villet hævde, at det nuværende system er ved at have udartet sig til et vildnis; men nyordningen synes da for almindelig dødelige kun at føre fra vildnis ind i selve junglen, en bogstav- og taljungle, som det må have krævet en endda overordentlig livlig fantasi at udforme.

Ordningen må da formentlig også betyde forøget administration, mere arbejde for motorkontorerne — det må i al fald gælde, så længe ændringen står på — og det er vel ikke netop den vej, vi skal frem. Den må betyde øgede udgifter, øget ulejlighed for den enkelte motorejer, og der gribes jo da også ind på rent følelsesbetonede områder

hos dem, der i mange år har kørt med et bestemt nummer, og som af en eller anden grund sætter særlig pris netop på det.

Endelig kan det vel ikke nægtes, at det har vakt nogen undren, ja, jeg tør vel næsten sige megen undren, at den højtærede justitsminister har påbudt en så gennemgribende reform som den, der jo faktisk her er tale om, blot ved et ministerielt cirkulære i stedet for, som — forekommer det mig — rimeligere havde været at fremsætte et lovforslag herom i det høje ting. Der har, så vidt det ligger oplyst for mig, indtil dette øjeblik f. eks. ikke på noget tidspunkt været sket henvendelse til eller været forhandlet med motororganisationerne i denne sag. De har ikke sagt god for den af den simple grund, at de ikke er blevet spurgt, og når man nu betænker, at motorfolket dog repræsenterer ca. en halv million af Danmarks befolkning, og at de de facto indbetaler 835 mill. kr. i årlige skatter og afgifter, kunne der nok have været taget det hensyn, at man i hvert fald havde søgt deres tilslutning til en ordning som den, der er gennemført, og som ingen synes at være tilfreds med, men alle at være utilfredse med.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det var dog eine grausame Salbe. Må jeg sige til det ærede medlem, at det forekommer mig meget, meget flot, at han, inden han har fået svar, karakteriserer ordningen — for det gjorde det ærede medlem jo — som „hul i hovedet“. Det ærede medlems flotte bemærkninger om knallerter, der for manges vedkommende skulle være legetøj, skal jeg lade ligge.

Må jeg lige gøre det ærede medlem opmærksom på, at det er ikke af hensyn til identificeringen af motorkøretøjer, at den nye ordning gennemføres, for det kan diskuteres, om man har lettere ved at læse 2 bogstaver og 5 cifre end ved at læse 1 bogstav og 6 cifre.

Jeg skal i besvarelse af det ærede medlems spørgsmål sige følgende:

Den nyordning, der er gennemført, er et led i en gennemgribende rationalisering af motorkontorerens arbejde ved indregistrering, og jeg skal i dag holde mig alene til det specielle spørgsmål om nummerpladerne.

[Justitsministeren.]

Motor køretøjernes nummerplader har hidtil kun haft ét bogstav, der angav, i hvilket amt køretøjet havde hjemsted. Nu er det imidlertid således, at administration og indregistrering sker politikredsvis, og dengang ordningen blev opbygget, var problemet ikke så stort, fordi antallet af motor køretøjer var forholdsvis lille, men med den udvikling, der er sket efter krigen, har det ikke været holdbart i det lange løb at bibeholde denne ordning. Ved at benytte 2 bogstaver, er det muligt at foretage en opdeling efter politikredse, og samtidig har man ved en fordeling af de til rådighed værende numre kunnet foretage en opdeling af køretøjerne i forskellige kategorier. Det giver en række væsentlige, administrative fordele, idet køretøjerne nu ved indregistreringen opdeles i grupper svarende til de afvigende regler, der gælder for de forskellige grupper. Jeg kan således henvide til, at der jo gælder forskellige regler om berigtigelse af omsætningsafgift for de forskellige arter køretøjer, og de køretøjer, der ikke i forvejen er fuldt omsætningsafgiftsberigtigede — det var et meget langt ord — er undergivet politiets kontrol med, om forudsætningen for afgiftsfrigtagelse er til stede ved omregistrering. Også med hensyn til vægtafgiften gælder der forskellige regler dels med hensyn til satserne, dels med hensyn til betalingsterminerne, og også på andre områder er der brug for en rationel opdeling af køretøjerne. Jeg kan således nævne, at forskellige køretøjer, f. eks. hyrevogne, af politiet skal indkaldes til periodiske eftersyn.

Den opdeling, der er foretaget, gør det væsentligt lettere for politiet at administrere alle disse til dels ret komplicerede bestemmelser. Hertil kommer, at det kan lette politiets eftersøgning af et køretøj, der f. eks. er efterlyst på grund af førerens formodede spirituspåvirkethed, at politiet straks kan være klar over, hvilket motor kontor der kan give oplysning om ejernes identitet.

Ordningen medfører ikke øjeblikkelige udgifter, hverken for publikum eller for det offentlige; der stilles kun krav om, at de nye nummerplader skal benyttes i tilfælde, hvor køretøjet indregistreres som nyt eller omregistreres. Spørgsmålet om en udgift for det offentlige vil først opstå, når der er så få tilbage af de gamle plader, at det kan

være hensigtsmæssigt på det offentliges regning at ombytte de resterende. Dette kan selvfølgelig kun ske med de bevilgende myndigheders tilslutning, og det må til sin tid bero på en afvejelse af på den ene side udgiften og på den anden side de administrative og økonomiske fordele, det offentlige kan indvinde ved udskiftningen.

Adolph Sørensen: Jeg takker den højtærede minister for det svar, jeg fik, og som altså også offentligheden dermed har fået. Jeg kan ikke give den højtærede minister ret i, at jeg karakteriserede ordningen som „hul i hovedet“; jeg sagde udtrykkelig, at det var et citat; det var nemlig simpelt hen et af de svar, jeg havde fået, bl. a. fra en højtstående politimand, og det var altså ikke min personlige vurdering, jeg gav udtryk for.

Den højtærede minister kaldte det for flot af mig at tale om legetøj i forbindelse med knallerterne, men det er i hvert tilfælde for de fleste ganske klart, at for en ganske bestemt aldersgruppe er knallerterne nu blevet et stykke legetøj, og de ganske unge på 16, 17 og 18 år bruger den ikke til arbejdskørsel, men til lystkørsel om aftenen til lige stor ærgrelse og ængstelse for mange ældre medborgere.

Jeg beklager, at den højtærede minister ikke svarede mig på mit spørgsmål om at kontakte motororganisationerne — de repræsenterer dog de motor kørende her i landet — når man vil foretage ændringer på et område af en sådan størrelse, som der her er tale om. Det er dog ikke helt ualmindeligt at forhandle med og søge at opnå en vis tilslutning fra organisationernes side, når det drejer sig om lovgivningsmæssige ændringer; jeg kan f. eks. nævne skolelovene og lønningslovene, på hvilke områder man dog har forhandlet med de interesserede parter. Jeg synes, at motorfolkene har krav på hensyntagen og forhandlingsret,

Formanden: Taletiden er udløbet.

Adolph Sørensen: når de betaler disse mange millioner.

Jeg skal derfor tillade mig at stille følgende tillægsspørgsmål til den højtærede minister: vil ministeren fremtidig, når sådanne reformer, som vedrører de motor kørende, agtes

[Adolph Sørensen.]

gennemført, fremsætte forslag herom og søge forhandling med eller tilslutning fra motororganisationerne?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil gøre det ærede medlem opmærksom på, at ændringen af nummerpladeordningen er et led i en omorganisering af hele indregistreringen. Det er i virkeligheden mere et internt spørgsmål, og der er derfor ikke tale om et emne, som det ville være naturligt at gå til lovgivningsmagten med eller søge en forhandling med motororganisationerne om.

Når det ærede medlem så flot siger, at for manges vedkommende er knallerter legetøj, er det, jeg må protestere, for også for mange af de unge er knallerterne i virkeligheden, jeg havde nær sagt det redskab, hvormed de kører til og fra deres arbejdsplads eller deres tekniske skole. Derfor tjener det ikke noget fornuftigt formål, at et medlem af det høje ting giver tilslutning til denne alt for almindelige og udbredte opfattelse af knallerterne.

Endelig vil jeg sige, at jeg kan naturligvis ikke, heller ikke privat, af det ærede medlem få at vide, hvad det er for en begavet politimand, der har inspireret ham.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Morten Larsen* til indenrigsministeren:

„Vil indenrigsministeren medvirke til, at der gives mulighed for rimelig adgang til besøg i lejrene for værnepligtige overført til civilt arbejde?“

Morten Larsen: Når jeg i dag tillader mig at spørge den højtærede indenrigsminister, om ministeren vil tillade, at der gives rimelig adgang til besøg i lejrene for værnepligtige, der er overført til civilt arbejde, er årsagen den, at landsforeningen Aldrig mere Krig i forbindelse med sit årsmøde i Oksbøl den 20. april i år havde ansøgt indenrigsministeriet om adgang til et besøg i Oksbøllejren, hvor de unge mennesker, der ikke ønsker at lære at bruge våben, må tilbringe 22 måneder i modsætning til de unge værnepligtiges alt for lange tjenestetid på 16 måneder. Aldrig mere Krig's

hovedledelse fik imidlertid et umotiveret afslag fra indenrigsministeriet. Dette afslag forstår man ikke rigtigt, da besøget var tænkt aflagt samlet under lejrchefens og arbejdsledernes opsyn. Også mange uden for Aldrig mere Krig's kreds har spurgt, hvad der kan være af hemmeligt i disse lejre, der ikke kunne tåle et glimt af offentlighedens lys. Disse lejre kan dog ikke i nogen form sammenlignes med NATO-konferencen. Man peger også på, at der jævnlige arrangeres forældredage og andre former for besøg på de militære kaserner, som vel trods alt har flere hemmeligheder at vogte over. Afslaget på anmodningen om det her nævnte besøg er imidlertid givet og står ikke til at ændre, men der kommer måske ved lejlighed en ny ansøgning; derfor dette spørgsmål.

Jeg ved, at den højtærede indenrigsminister naturligt kan spørge om, hvad man mener med „rimelig adgang“ til at arrangere besøg. Jeg vil dertil sige, at der bør i lighed med, hvad tilfældet er på de militære kaserner, være adgang til at arrangere besøg for alle direkte interesserede, enten det så er forældre, andre pårørende eller tidligere eller kommende indkaldte, der har en naturlig interesse i at se rammerne omkring den lange 22 måneders tjeneste. Enkeltbesøg må naturligvis overlades til lejrchefens afgørelse efter aftale med indenrigsministeriet.

Jeg beder den højtærede indenrigsminister om et forstående svar på mit spørgsmål:

„Vil indenrigsministeren medvirke til, at der gives mulighed for rimelig adgang til besøg i lejrene for værnepligtige overført til civilt arbejde?“

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Sådan som spørgsmålet direkte er formet, kunne jeg jo straks besvare det med ja; men der kan lægges lidt forskelligt ind i, hvad man forstår ved „rimelig adgang“. Jeg vil derfor gøre nogle få bemærkninger om, hvordan forholdene ligger.

Der er en del forskel på de militære kaserner og arbejdslejrene, idet de unge mennesker, der aftjener deres værnepligt i arbejdslejrene, har betydelig mere frihed og adgang til at træffe bekendte uden for lejrene. Ikke alene har de ikke nogen vagttjeneste og derfor så godt som hver eneste aften fri efter arbejdstidens ophør og i al-

[Indenrigsministeren.]

mindelighed også hver lørdag og søndag; men de har også en særordning med hensyn til arbejdet, så at der kan opspares nogle fritimer, som kan sammenlægges til ekstra fridage. Deres personlige behov for besøg er derfor ikke så stort, som det kan være på kasernerne. Vi mener, at de har så rigelig adgang til at træffe deres pårørende uden for lejrene, at der ikke er nogen grund til at give særlig adgang til besøg, så meget mindre som der jo ikke i disse lejre er nogen som helst vagttjeneste. På en militærkasernerne kan ingen gå ud eller ind uden at passere vagten, men i disse lejre er der ingen vagt, og fri adgang ville derfor faktisk betyde, at enhver kunne gå ind og rundt dér, uden at nogen havde kendskab dertil eller kunne standse dem. Det er da også sket, at nogle uvedkommende er gået ind, uden at det er blevet bemærket, ja, endda har deltaget i spisning.

Hvad specielt det forhold angår, som her drages frem om foreningen Aldrig mere Krig, der havde ansøgt om tilladelse til et besøg i forbindelse med et møde i Oksbøl, gør der sig den omstændighed gældende, at ganske vist har man ved at lade militærnægterne være fritaget for militærtjeneste gjort en indrømmelse til det enkelte menneskes frihed og samvittighed, men dermed har man ikke gjort disse lejre til en slags agitationssteder for militærnægterprincippet. Denne indrømmelse er givet den enkelte, medens samfundet som helhed gennem lovgivningen forlanger tvungen militærtjeneste af de unge borgere, og derfor har man altså ment, at et besøg af en forening med et så specielt præg som denne let kunne få en vis karakter af propaganda; og man kan jo som sagt ikke i disse lejre drive nogen agitation mod selve militærprincippet, det må man gøre andre steder. Jeg må måske føje til, hvad der vel er de fleste bekendt, at der netop i Oksbøllejren førhen har været visse urolige forhold, som vi mener i nogen måde at være kommet væk fra; der har i hvert fald været en betydelig bedring. Vi ser altså meget nødtigt arrangementer truffet, som kunne give anledning til fornyet uro i denne lejr.

Må jeg endelig til sidst oplyse, at vi netop i denne lejr har tilrettelagt en forældredag, en familiedag kan vi vel kalde det, hvor de

værnepligtiges familier kan komme på besøg og få lejren forevist og få at se, under hvilke forhold deres sønner lever. Min besvarelse af spørgsmålet er altså, at under disse forhold vil vi gerne give adgang til lejrene.

Morten Larsen: Jeg takker den højtærede minister for svaret. Der var dog et par af bemærkningerne, jeg ikke rigtig forstod. Jeg opfattede en af bemærkningerne omtrent således, at man ikke kunne gøre lejrene til et sted, hvor der kunne drives agitation, og at foreningen Aldrig mere Krig måske ville have benyttet den nævnte lejlighed til noget sådant. Jeg mener, det ville være rimeligt, at man i så henseende stillede militærkaserner og disse arbejdslejre lige, således at hvis der er adgang til agitation på ét område i den ene lejr, kunne det være lige så rimeligt, at der var det på et andet område i den anden lejr. Jeg tillader mig derfor at stille følgende tillægsspørgsmål til den højtærede indenrigsminister: ville det ikke være rimeligt på disse områder at stille disse arbejdslejre lige med militærlejrene?

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg må sige, at jeg forstår ikke helt det ærede medlems ønske, for man giver jo ikke foreningen Aldrig mere Krig adgang til at drive propaganda i militærlejrene. Men sådan skulle det ærede medlems udtalelser måske heller ikke forstås. I lejrene har man adgang til at få holdt foredrag o. lign., man har altså mulighed for at få besøg af en enkeltperson, som man kan diskutere forskellige ting med; det er der naturligvis fuld adgang til, ligesom der på kasernerne er en velfærdstjeneste, med hvem man kan drøfte forskellige spørgsmål.

Endvidere må vi huske, at det er forskellige slags folk, der er i militærnægterlejrene; der er folk fra Jehovas Vidner, og der er folk fra andre grupper, som jeg ikke skal nævne. Det ville være noget ejendommeligt, om man gav disse forskellige organisationer som sådanne lejlighed til at aflægge foreningsbesøg, om jeg så må sige, således at de, der er i lejrene, skulle være udsat for påvirkning fra de forskellige foreninger. Det synes jeg de må være fritaget for; lejrene må være neutrale områder,

[Indenrigsministeren.]

og det er grunden til, at man ikke har kunnet imødekomme den specielle ansøgning, som har foreligget.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Politiets ledelse m. v.).

Valgt blev: *Edel Saunte, Ditlevsen, Andreas Hansen, Lysholt Hansen, Heising, K. Axel Nielsen, Strøm, Lannang, Helge Madsen, Helga Pedersen, Vagn Bro, Ejner Kristensen, Ladefoged, Harald Nielsen, Thestrup, Kristen Amby og Bøgholm.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2848, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 897).

Der var stillet 23 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om særlig indkomstskat m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3595, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 927).

Der var stillet 7 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om præmiering af opsparing.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4139).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Udvalgets ordfører (Hans Knudsen): Der er en vis lighed og sammenhæng mellem lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer og lovforslaget om særlig indkomstskat af visse indtægter. Derfor har disse to lovforslag fulgtes ad lige siden deres fremsættelse i efteråret, da de udgjorde et særligt afsnit af ligningslovforslaget.

Efter at begge forslagene var blevet fremsat som særskilte lovforslag og havde været til første behandling, skete der imidlertid det, at anden behandling af lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer blev fremmet, idet den blev foretaget allerede den 21. februar. Meningen hermed var dels at få fastslået, at disse nye regler for beskatning af renteforsikringer ville blive gennemført efter lovforslagets principper, dels på grundlag heraf at få gennemført visse forhandlinger mellem den højtærede finansminister og de i denne lovgivning særligt interesserede parter. Da vi havde dette lovforslag til anden behandling, udtalte venstre og konservative gennem deres ordfører, at de ville have anset det for rigtigst, om disse forhandlinger var blevet ført inden folketingets anden behandling af lovforslaget. Det skal uden videre indrømmes, at det måtte være den normale fremgangsmåde, men på den anden side var forholdet det, at det måtte være ulige lettere at føre en forhandling med forsikringsselskaber og pengeinstitutter om lovforslagets teknik, når de principielle retningslinjer i lovforslaget var fastlagt.

Det er det, der har fundet sted mellem anden og tredje behandling, og derfor foreligger der her til tredje behandling af lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer ikke færre end 23 ændringsforslag. Halvdelen af disse ændringsforslag er rent redaktionelle forslag, 2 af dem vedrører en